

Змістовий модуль 1. Агреговані показники. Кейнсіанська модель макроекономіки

ТЕМА 2 МАКРОЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНИХ РАХУНКІВ

Лекція 1 Загальна характеристика макроекономічних показників

Розробив
к.е.н., доцент Макуха С.М.

Питання лекції

- 1. Теоретичні підходи до вимірювань в національній економіці.
- 2. Система національних рахунків як інструмент обґрунтування макроекономічних показників.

Мета заняття

- *Вивчити сутність теоретичних підходів до вимірювань в національній економіці.*
- *Розкрити сутність системи національних рахунків як інструменту обґрунтування макроекономічних показників.*

1 питання

- Теоретичні підходи до вимірювань в національній економіці

. Дві концепції виміру суспільного продукту:

Звужувальна

Розширювальна

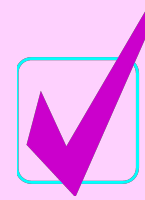

Звужувальна концепція виміру суспільного продукту

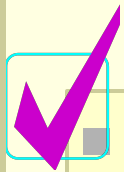
- існує продуктивна і непродуктивна праця.
- суспільний продукт створюється виключно у сфері, де виробляють матеріальні блага
- суспільний продукт не створюється у сфері нематеріальних послуг
- в економічній системі виділяють дві сфери – виробничу і невиробничу

Розширювальна концепція виміру суспільного продукту

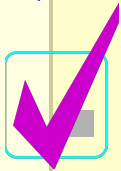

- до суспільного виробництва зараховуються як матеріальні, так і нематеріальні блага і послуги
- суспільне виробництво складається із двох сфер – матеріального і нематеріального виробництва
- продуктивною є праця в обох сферах

Системи макроекономічних показників:

- система народногосподарського балансу (СНБ)

- система національних рахунків (СНР)

Зараз абсолютна більшість країни світу використовує систему національних рахунків

Головні принципи побудови СНБ

- – продуктивною є праця лише у виробничій сфері;
- – суспільний продукт оцінюється через натурально-речові і вартісні показники;
- – суспільний продукт у вартісному виразі, як правило, обчислюється з повторним рахунком;
- – макроекономічні результати зводяться в систему галузевих і міжгалузевих балансів,

Основні показники СНБ

- сукупний (валовий) суспільний продукт (у натурально-речовому і вартісному виразах),
- чистий продукт суспільства,
- необхідний і додатковий продукт,
- кінцевий продукт суспільства,
- рівень цін,
- процентна ставка,
- рівень безробіття

Система національних рахунків

- — це система взаємопов'язаних показників, які використовуються для опису та аналізу найзагальніших результатів економічного процесу на макрорівні

Вихідними показниками системи національних рахунків є:

- ВВП - валовий внутрішній продукт
- ВНП - валовий національний продукт

У статистиці України форма національного продукту (ВВП) була визначена з 1987 р.

Висновки по 1 питанню

1. Система макроекономічних показників побудована на підставі звужувальної та розширювальної концепції
2. В основу побудови системи національних показників покладені властиві їй принципи

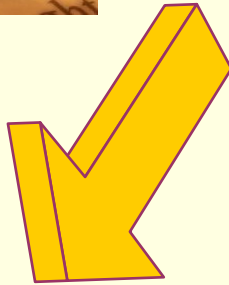
2 питання

Основні показники системи національних рахунків

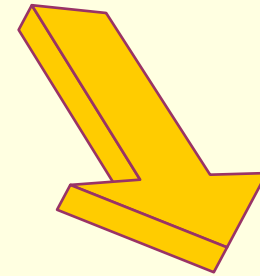
Групи макроекономічних показників

Потокові
показники

Показники
запасів

Показники
економічної кон'
юнктури

Потокові показники

- **Валовий випуск** - вартість всіх товарів і послуг, вироблених у державі за рік. Включає кінцеві та проміжні продукти і послуги
- **ВВП**
- **Чистий внутрішній продукт (ЧВП)**
- **Національний дохід**
- **Особистий дохід**
- **Використовуваний дохід**

ВВП - сукупна ринкова вартість усіх кінцевих товарів та послуг, вироблених в поточному періоді на території країни

Методи розрахунку ВВП

- I. За доданою вартістю (виробничий метод*
- II. За витратами (за методом кінцевого використання)*
- III. За доходами (розподільчий метод)*

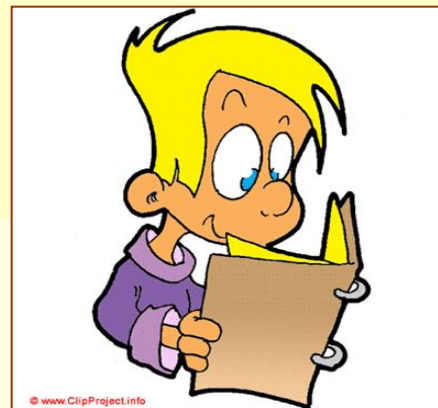

I. За доданою вартістю

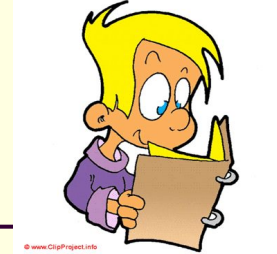
$$\text{ВВП} = (\text{ВВ} - \text{МВ}) + (\text{НП} - \text{С})$$

- ВВ - валовий випуск товарів та послуг;
- МВ – матеріальні витрати (проміжне споживання);
- НП – непрямі податки;
- С – субсидії.

II. За витратами

$$\mathbf{ВВП (Y) = C + I + G + NX}$$

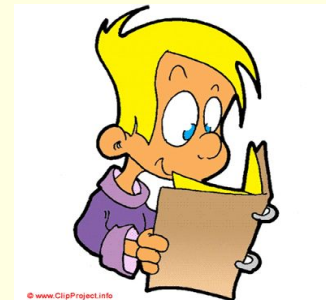
- **C** – кінцеві споживчі витрати населення;
- **I** – валові приватні інвестиції в національну економіку;
- **G** – державні закупки товарів та послуг (управління, електроенергія, оборона, освіта, охорона здоров'я тощо);
- **NX** – сальдо експортно-імпортних операцій.

III. За доходами

$$\text{ВВП} = W + P + I + R + A + T$$

- **W** - заробітна плата найманих працівників;
- **P** – прибутки підприємців;
- **I** - проценти, що отримують власники грошового капіталу;
- **R** – рентні платежі;
- **A** – амортизаційні відрахування;
- **T** – непрямі податки.

Показники запасів

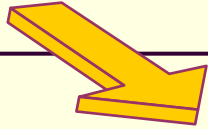
1. Майно (активи)

- *Фінансові активи*
- *Нефінансові активи*

сума активів – національне багатство

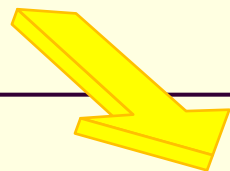
2. Майнові права

Показники економічної кон'юнктури

- процентна ставка по позикам;
- норма дохідності на капітал;
- рівень інфляції;
- рівень цін;
- рівень безробіття;
- рівень зайнятості

Індекс людського розвитку

$$I_{lr} = \frac{I_d + I_{oc} + I_{рж}}{3}$$

- I_d - індекс очікуваного довголіття;
- I_{oc} - індекс рівня освіти;
- $I_{рж}$ - індекс рівня життя.

Індекс споживчих цін

- **Е.Лайспейреса** (введений у 1864 році)

$$I_p = \frac{\sum P_1 q_0}{\sum P_0 q_0}$$

P_1 і P_0 - ціни відповідно в поточному і базовому періодах;
 q_0 - обсяг виробництва в базисному періоді.

$\sum P_1 q_0$ - вартість продукції реалізованої у базисному (попередньому) періоді за цінами звітного періоду

$\sum P_0 q_0$ - фактична вартість продукції у базисному періоді

Індекс споживчих цін (дефлятор) ВВП

■ Пааше

$$\text{Дефлятор ВВП} = \frac{\text{Номінальний ВВП}}{\text{Реальний ВВП}}$$

$$I_p = \frac{\sum p_1 q_1}{\sum p_0 q_0}$$

$\sum p_1 q_1$ - фактична вартість продукції звітного періоду;

$\sum p_0 q_1$ - вартість товарів реалізованих у звітному періоді за цінами базисного періоду.

Індекс споживчих цін

- **Індекс Фішера** – є середнє геометричне значення індексів Ласпейреса і Пааше

$$I_{\phi} = \sqrt{I_l \times I_p}$$

$$I_p = \sqrt{\frac{\sum p_1 q_1}{\sum p_0 q_1} * \frac{\sum p_1 q_0}{\sum p_0 q_0}}$$

Динаміка ВВП України

	Номинальный ВВП (в млн.грн.)			ВВП (в млн.USD)		
	ВВП	Изменение	Темп роста	ВВП	Изменение	Темп роста
2002	225810			42393		
2003	267344	+41534	+18.4%	50133	+7740	+18.3%
2004	345113	+77769	+29.1%	64883	+14750	+29.4%
2005	441452	+96339	+27.9%	86142	+21259	+32.8%
2006	544153	+102701	+23.3%	107753	+21611	+25.1%
2007	720731	+176578	+32.5%	142719	+34966	+32.5%
2008	948056	+227325	+31.5%	179992	+37273	+26.1%
2009	913345	-34711	-3.7%	117228	-62765	-34.9%
2010	1082569	+169224	+18.5%	136419	+19192	+16.4%
2011	1316600	+234031	+21.6%	163160	+26740	+19.6%
2012	1408889	+92289	+7.0%	175781	+12622	+7.7%
2013	1454931	+46042	+3.3%	183310	+7529	+4.3%
2014	1566728	+111797	+7.7%	131805	-51505	-28.1%
2015	1979458	+412730	+26.3%	90615	-41190	-31.3%

Динаміка ВВП України на душу населення

	Номинальный ВВП (в грн.) на душу населения			ВВП (в USD) на душу населения			Население (тыс.) *
	Год	Абсолютное значение	Изменение (%)	Год	Абсолютное значение	Изменение (%)	
2002	4681,9			879,0			48230.3
2003	5591,5	+909.5	+19.4%	1048,5	+169.6	+19.3%	47813.0
2004	7272,9	+1681.5	+30.1%	1367,4	+318.8	+30.4%	47451.6
2005	9371,6	+2098.7	+28.9%	1828,7	+461.4	+33.7%	47105.2
2006	11630,2	+2258.6	+24.1%	2303,0	+474.3	+25.9%	46787.8
2007	15496,5	+3866.2	+33.2%	3068,6	+765.6	+33.2%	46509.4
2008	20494,9	+4998.4	+32.3%	3891,0	+822.4	+26.8%	46258.2
2009	19832,3	-662.5	-3.2%	2545,5	-1345.6	-34.6%	46053.3
2010	23600,4	+3768.1	+19.0%	2974,0	+428.5	+16.8%	45870.7
2011	28813,9	+5213.4	+22.1%	3570,8	+596.8	+20.1%	45693.3
2012	30912,5	+2098.6	+7.3%	3856,8	+286.1	+8.0%	45576.7
2013	31988,7	+1076.2	+3.5%	4030,3	+173.5	+4.5%	45482.7
2014	35834,0	+3845.3	+12.0%	3014,6	-1015.7	-25.2%	43721.8
2015	46210,2	+10376.1	+29.0%	2115,4	-899.2	-29.8%	42836.0

Висновки по 2 питанню

1. У системі національних рахунків використовуються три групи показників.
2. Останнім часом в макроекономічному аналізі використовується показник - індекс людського розвитку

Дякую за увагу!

